

3536569 PRAA/M : สาขาวิชา ; มานุษยวิทยาประยุกต์ ; ศค.ม. (มานุษยวิทยาประยุกต์)

ศัพท์สำคัญ : เครือข่ายทางสังคม / การสนับสนุนทางสังคม / การดำเนินชีวิต / ผู้สูงอายุ/
ชุมชนกรุงเทพมหานคร

สุมาลี ว่องเจริญกุล : เครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร (SOCIAL NETWORK AND SOCIAL SUPPORT RELATED TO LIFE MAINTENANCE OF THE ELDERLY IN A LOW-INCOME SETTLEMENT OF BANGKOK) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ :
อรทัย อาจอ่ำ, ศส.บ., M.S., กุศล สุนทรธาดา, พบ.ม., พบ.ค., แอนโทนี่ ประมวลรัตน์,
M.A., Ph.D. 90 หน้า ISBN 974-589-131-2

การศึกษาเชิงคุณภาพนี้ มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ รวมทั้งศึกษาความคาดหวัง ทัศนะ และปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อเครือข่ายทางสังคม กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ตัวอย่างศึกษา ทั้งหมด 18 ราย ใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์ระดับลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเครือข่ายและได้รับการสนับสนุนทางสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีมีความพึงพอใจในชีวิตปัจจุบัน ส่วนใหญ่ได้ยุติการประกอบอาชีพแล้ว ผู้สูงอายุในกลุ่มที่มีเครือข่ายแต่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมีความเป็นอยู่ที่ด้อยกว่ากลุ่มแรก มีความพึงพอใจชีวิตในอดีตมากกว่าปัจจุบัน บางรายได้ยุติการประกอบอาชีพแล้ว ในบางรายยังมีความจำเป็นในการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้มาใช้จ่ายจุนเจือให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ สำหรับกลุ่มสุดท้าย หมายถึงผู้สูงอายุที่แทบจะไม่มีเครือข่ายและไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมใด ๆ เลย มีความเป็นอยู่ที่ด้อยกว่าสองกลุ่มแรกที่ได้กล่าวไปแล้ว มีความพึงพอใจกับชีวิตในอดีตมากกว่าปัจจุบัน และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้มาช่วยในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มที่สอง ผู้สูงอายุทั้งสามกลุ่มนี้ มีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับได้รับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเครือข่ายทางสังคม อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุทั้งสามกลุ่มก็ยังมีวิถีการดำเนินชีวิตบางส่วนที่คล้ายกันคือ ปัญหาทางด้านสุขภาพที่เกิดจากความเสื่อมของร่างกาย สำหรับเครือข่ายทางสังคมที่อยู่ใกล้ชิดและมีบทบาทในการสนับสนุนมากที่สุดคือ สมาชิกในครอบครัว รองลงมาคือ เครือญาติ เพื่อน เพื่อนบ้าน ผู้นำชุมชน และสมาชิกในชุมชนตามลำดับ จากการศึกษาทำให้ทราบว่าเครือข่ายทางสังคมมีบทบาทมากในการสนับสนุนทางสังคม รวมทั้งมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนเป็นอย่างมาก